

Hodeløst av Bjarne Håkon Hanssen

I en tid hvor regjeringen har truffet beslutninger som trekker dens integritet i tvil, klarer ministeren å gå til tvungen lønnsnemnd fordi kyllinger må kastes og ikke selges. Den samme regjeringen lot for kort tid siden flygeledernes ulovlige aksjon påføre norsk næringsliv milliardtup uten å løfte en finger, flygelederne fikk endatil gjennomslag. Nå stenges akademikerstreiken ned etter kort tid og med tynnest mulig påskudd. Dette er neppe en konsekvens av at Sp sitter i regjeringen, men av at LO sliter med synkende medlemsmasse, og bruker sin røde telefon til Jens flittig, også for å hindre at tidligere utbrytere og nå konkurrerende fagorganisasjoner fremstår som suksessrike og gode alternativer. LO er i dag den største trusselen mot det norske demokratiet, og en regjering med svak integritet gjør det hele verre. LO skal være en interesseorganisasjon som arbeidstakerne kan velge å la seg representere av. Stadig flere velger alternative organisasjoner fordi særlig akademikere går i minus på livslønn i forhold til ikke utdannede eller korttidsutdannede yrkesgrupper. Da er det ikke lenger spennende å høre at «vi må løfte dem på bunnen».

Når staten ikke aksepterer at akademikerne avslår forslaget de andre godtok, gir de LO organisasjonsmonopol, samtidig som de i praksis stenger den aller viktigste demokratiske kanalen for folk flest. Mens B. H. Hanssen er en nikkedukke som tar beslutninger mot bedre vitende, har Jens et noe merkelig syn på hvordan en bygger tillit i et demokrati. I tider hvor det ser ut til at LO styrer mer enn godt er, og det stilles betimelige spørsmål ved regjeringsmedlemmers integritet, er ikke løsningen å stå på torget å rope at alle må holde munn.
CHRISTIAN ALMELAND, SKUFFET AP-MEDLEM OG RASENDE AKADEMIKER

Fallskjermer og etterlønn

Etter å ha fulgt med i mediene i den senere tid, sitter jeg igjen som et stort spørsmålstegn. Senest etter alt oppstyret om Odfjell som ny styreformann i Statoil. Han mottar et årlig honorar fra et aksjeselskap for å stille sin kompetanse til rådighet dersom det er behov for det. Aksjeselskapet velger ikke å trekke på denne kompetanse. Er det kritikkverdig at Odfjell holder fast ved avtalen? En rådmann i Eidfjord kommune er ikke ønsket av flertallet i kommunestyret. Vedkommende får en vesentlig lønnsøkning. Han blir videre pørmittert i ett år. Etter dette året skal vedkommende title en annen stilling i kommunen. Med samme lønn. Han er videre sikret arbeid og lønn frem til pensjonsalder. Hva kalles dette? Stortingsrepresentanter mottar lønn, god eller dårlig. De har videre forskjellige tilleggsgodtg. Etter en periode på Stortinget får de ventelønn og visst antall år. Hvilken annen betegnelse kan man bruke for å beskrive denne ordningen: Etterlønn/fallskjermer? I tillegg til lønn som stortingsrepresentant kan de motta godtgjørelse fra det parti de representerer. Etter et visst antall perioder som stortingsrepresentanter har de anledning til å trekke seg tilbake med pensjon. I fullt arbeidsfør alder. En stortingsrepresentant begynner som konsulent (Grete Knutsen m/flere). Vil etterlønn, ventelønn, pensjon osv. bli redusert på samme måte som for en vanlig alderspensjonist/uføretrygdet dersom inntekten overskrider 1G? Kan avisen være behjelpelig med å tallfeste politikerens avlønning og godtgjørelser? Gjerne også avklare begrepssjuket: Etterlønn, ventelønn, fallskjermer, pensjon eller annet? Jeg tror det er mange som trekker paralleller.

KNUT-JACOB FOLLESØY

Rheingold i Grieghallen

For oss som har måttet ta til takke med Levines dønn kjedelige Metropolitan vhs/dvd utgave av Rheingold eller Boulez/Chereau litt mindre kjedelige Bayreuth-opsetning var det en opplevelse å være til stede i Grieghallen 1. juni. Selv sagt finnes det besserwissere med en annen oppfatning, men Boulez/Chereau fikk også smake slikt for det som senere er betegnet som århundrets Nibelungenring. Men dessverre var det ikke ros jeg ville komme med her. Ærlig talt ble vi noe forundret, da vi etter å ha kjøpt dyreste sort billetter og fikk satt oss ned på første rad på høyre side, ble anbefalt å flytte til ledige seter høyere oppe i salen, «for at vi skulle kunne se godt nok». Det viste seg å være et godt forslag. Hadde vi blitt sittende på de plassene som vi hadde betalt for, ville vi gått glipp av atskilling. Det er svært lite profesjonelt når det selges billetter, og attpåtil til høyeste pris, til seter hvor det ikke går an å følge handlingen bakerst på scenen. Om det ikke hadde vært mulig for oss å flytte til bedre seter, ville vi krevd refusjon for hele billettpreisen. Jeg håper arrangøren gjør en bedre jobb til neste år.

SVEIN SKJEL, SANDNES

Ukultur i Statoil

Statoil som var 100 % eigd av staten, vart delprivatisert for ein del år sidan. Grasrota i Ap, fagrørsla og SV var misnøgde med vedtaket. Arkitekten bak var dåverandende olje- og energiminister Olav Akselsen. Sidan har det auka merkbart på med høgrefolk i leinga i Statoil med konsernsjef Helge Lund, leiar i bedriftsforsamling og valkomite Anne Kathrine Slungård og nestleiar i styret Kaci Kullmann Five som dei mest kjende. Johan Fredrik Odfjell, som nyleg var kandidat til styreleiarvervet, er eit klårt eksempel på skyhøge fallskjermer, etterlørn og ein grådighetskultur som òg er utvikla i bedrifter som staten heilt eller delvis eig. Når det noverande høgredominerte styre skulle få ein ny styreleiar som Johan Fredrik Odfjell, vakna venstresida i Ap, fagrørsla og grunnfjellet i SV til nytt liv. Korleis det formelle eksakt har gått til er vanskeleg å vite. Men statsministeren har full demokratisk rett til å ha telefonsamtalar med egne statsrådar, valkomiteen i Statoil og kandidatatar som Odfjell, også å seine nattetimer. I spørjetimen i Stortinget 30. mai gjekk opposisjonen til samla angrep. Det kom fram at Stoltenberg har behandla saka korrekt politisk trass i endring av eige opphavlege standpunkt. Opposisjonen på Stortinget vil svært gjerne splitte den raudgrøne regjeringa ved å få statsråd Odd Roger Enoksen til å gå. Mykje tyder på at dette ikkje vert aktuelt. Stoltenberg vert skulda for dårleg leiarskap både av opposisjonen og delar av media. Ein leiar som lyder til råd frå største delen av folket han er sett til å styra, og modererer egne standpunkt, er ein leiar av stort format. Det beste ville vera om også den tidlegare kandidaten, Johan Fredrik Odfjell, oppdagat at den nye regjeringa står for ein ny kurs, mot skyhøge fallskjermer og etterlørn, kameraderi og korupsjon, i samsvar med norsk kultur og folkeskikk, som vi vaks opp med her i landet.

NILS NESET, FJELL SV

Debattansvarlig:
Ingvild Sæterstøl – telefon 55 21 46 08 – telefaks 55 21 37 65
epost: debatt@bt.no
Skriv kort. Mottatte manuskriptar blir ikkje returnert. Innlegg kan bli forkortet.
Debattinnlegg: maks. 3000 tegn inkludert mellomrom.
Kronikkansvarlig:
Egil Horne Mikkelsen – telefon 55 21 46 03
epost: kronikk@bt.no
Kronikker: maks. 8000 tegn inkludert mellomrom.

Viktigare enn å blande er sjølve blandinga, korleis ho er. Og dette: at alt ikkje er lett, og alt ikkje er tungt, men at alt har vekt.

GUNNHILD ØYEHAUG I FORORDET TIL «STOL OG EKSTASE», MELDT AV KLASSEKAMPEN

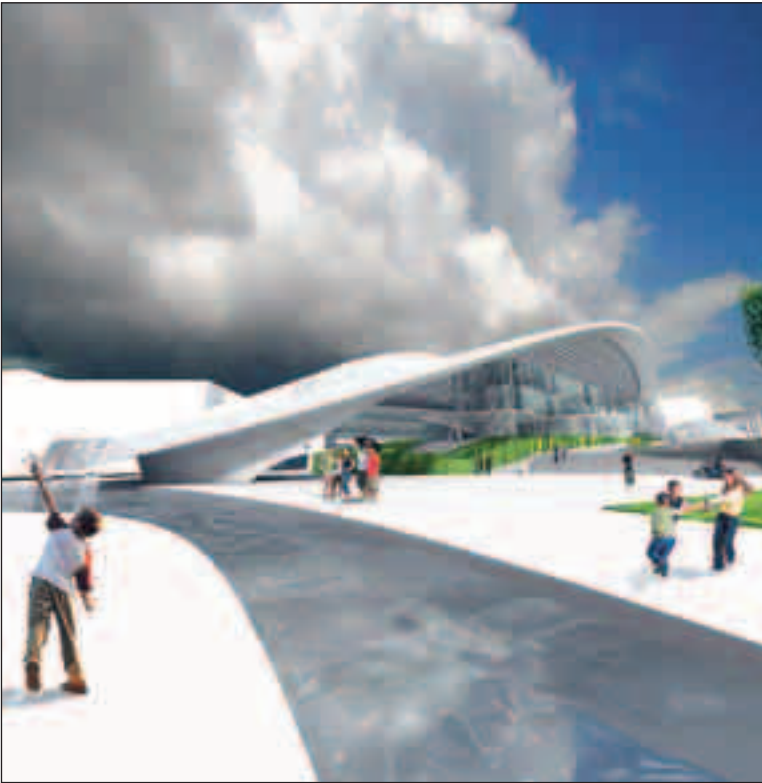

Jeg tror Bolivias nasjonalisering snart vil vise seg å være en suksess – og at resten av verden også vil nasjonalisere sine energiresurser.

EVO MORALES TIL TIME

–Statsbyggs oppsiktsvekkende beslutning om å stanse arbeidet med å realisere nybygget for Kunsthøgskolen i Bergen, viser sviktende statlig byggherrekompetanse og avdekker behovet for å etablere en offentlig, norsk arkitekturpolitikk.

Staten svikter som byggherre!

SIGNALBYGG: Snøhettas vinnerutkast for Kunsthøgskolen i Bergen – men hva er Kunnskapsdepartementets signal?

ILLUSTRASJON: SNØHETTA

debatt

Jannike Hovland president i Norske Arkitekters Landsforbund

LANDETS FREMSTE offentlige byggherre, Statsbygg, har besluttet å stanse prosjekteringen av nybygget for Kunsthøgskolen i Bergen (KHIB). De avbryter samarbeidet med et av Norges mest meritterte arkitektfirmaer, Snøhetta, som i fjor vant den meget prestisjetunge og ambisiøse arkitektkonkurransen for anlegget. Statsbygg har varslet en ny konkurranse høsten 2006.

Norske Arkitekters Landsforbund (NAL) er sterkt kritisk til Statsbyggs beslutning om ny konkurranse; den er uforståelig, den bygger på feilaktig grunnlag og må omgjøres. Sakens utgangspunkt er at man etter nærmere ett års videre arbeid med Snøhettas vinnerprosjekt, har funnet at prosjektet blir for dyrt. For å redusere kostnadene må prosjektet endres så mye at den bærende idé i vinnerforslaget ikke lenger er til stede. I stedet for å la Snøhetta utvikle et alternativt prosjekt, har Statsbygg valgt å bryte kontrakten med vinneren.

Statsbygg begrunnelse er at man vil vise respekt for konkurranseinstitutets seriositet. NAL er uenig i vurderingen; det å bryte med konkurransevinneren er det minst respektfulle man kan gjøre! Det er nettopp ved å fastholde forholdet til vinneren at man viser respekt når situasjonen har utviklet seg slik den har i denne saken. Det er dessuten tradisjon i arkitektmiljøet å fastholde forholdet til vinneren, selv om prosjektet av ulike grunner endres vesentlig etter konkurransen. Det er mange eksempler på dette både i Norge og utlandet; Kongsberg rådhus, Fredrikstad rådhus, Riksdagen i Berlin m.fl..

SNØHETTA HAR VIST seg å være svært

kompetent og egnet til oppgaven. De ble valgt etter en omfattende prekvalifisering til en konkurranse som de senere vant. Konkurransen var på topp internasjonalt nivå og beinhard. Snøhetta og Statsbygg har nedlagt et stort og konstruktivt arbeid i bearbeidelse av prosjektet i etterkant av konkurransen. At arkitektfirmaet nå fratas oppdraget er derfor svært urettferdig.

Hittil har det medgått minst 30 millioner kroner i saken. Statsbyggs beslutning innebærer at disse langt på vei er bortkastet, at verdifullt opparbeidet innsikt og oppgaveforståelse går tapt og at byggesaken forsinkes med minst 1,5 år. En ny konkurranse vil innebære nye millioner. Statsbyggs beslutning er således å anse som en sløsing med offentlige midler.

Det er viktig å peke på at dette bygget ikke er oppsiktsvekkende dyrt. De nyeste kalkyler viser en m²-kostnad som ligger på linje med andre nye, større statlige bygg i Bergens-regionen. Konkurransesjyren, der Statsbygg hadde hele 6 av 10 medlemmer, hadde ingen kritiske kommentarer til kostnadene, og utkastet var heller ikke konkurransens dyreste.

DET ER NALS OPPFATNING at denne saken er lite heldig håndtert fra statens side. Det har vært formulert uvanlig høye ambisjoner om å få realisert et signalbygg av internasjonal kvalitet. I konkurransesprogrammet, står det bl.a. at anlegget skal ha en utforming og kvalitet som «avspeiler Høgskolens posisjon i kunst- og kulturlivet, både nasjonalt og internasjonalt.» at man ønsker

«et signalbygg mot omverdenen» og at bygget skal «gi et særpreget bidrag til bybildet i Bergen».

Ambisjonene gjenspeiles også i valget av konkurransedeltakere; hele 5 av 7 var internasjonalt høyt meritterte arkitektfirmaer. Disse ble utvalgt blant 63 søkere fra 14 land. Det er sjelden at man i Norge har satsset på så sterk utenlandsk deltakelse i en begrenset arkitektkonkurranse. Det vitner om at man var oppfattet av å få frem arkitektur av aller høyeste kvalitet. Slik sett tok man konkurranseprogrammets ambisjoner på alvor.

Derfor er det oppsiktsvekkende at Kunnskapsdepartementet i ettertid uttaler at man aldri har bestilt et bygg med kvaliteter og kostnader utover det som er normal standard for høyskolebygg. De tar altså avstand fra de forutsetninger som både Kunsthøgskolen og de deltakende arkitektfirmaer har basert seg på. Dette svekker troverdigheten til staten og viser en forunderlig mangel på kommunikasjon mellom statlige etater.

Rektor Nina Malterud ved KHIB uttaler til Bergens Tidende at det som er skjedd er «et nederlag for norsk arkitektur, for staten som byggherre og for Bergen by». Etter NALs mening viser saken også at Statsbygg ikke har mandat og handlingsrom til å oppfylle konkurransens ambisjoner og at Snøhetta derfor benyttes som syndebuk. Staten fremstår dermed som en *ynkelig og lite troverdig* konkurransearrangør.

Denne helt nødvendige troverdighet kan best reetableres ved at Statsbygg omgjør sin beslutning og fortsetter samarbeidet med Snøhetta om nybygget for Kunsthøgskolen i Bergen. Med tanke på den kommende arkitektkonkurransen om Nasjonal-museet på Tullinløkka er dette ekstra viktig.

Sørgelig skjebne for «Etiopias frie presse»

debatt

Girma Endrias Mulat etiopisk journalist, tidligere utgiver og redaktør, medlem Norsk Journalistlag

DE SISTE 13 ÅRENE er 11 journalister blitt drept i Etiopia, 85 journalister fengslet og mange torturert. Uavhengige aviser og tidsskrifter er blitt stengt og nærmere 100 journalister har flyktet fra landet.

Å være journalist i Etiopia er en risikosport. De siste 13 årene har *vi etiopiske* journalister måttet betale en svært høy pris for vår virksomhet.

Vi beskyldes for forræderi og folkemord. Vi trakasseres, fengsles og tortureres. I tillegg utsettes vi for rettslig forfølgelse, og flere journalister risikerer dødsstraff.

De fleste av oss uavhengige journalister har rømt landet – og alt dette utelukkende fordi vi har gjort jobben vår. Vi har ønsket å få frem sannheten om det som skjer i Etiopia, både til det etiopiske folket og til verden for øvrig.

Folket i Etiopia kaller journalistene «frihetens forkjempere». Den sittende regjeringen og diktoreren derimot, kaller oss «kriminelle og konfliktskapende». Diktatoren, statsminister Meles Zenawi og hans regime, har ikke innført det demokratiske systemet de har lovet folket.

■ Folk blir drept, torturert, fengslet og trakassert. Dette gjøres ved bruk av pengestøtten han får fra en rekke europeiske land og USA.

■ Flere militærleirer er bygd om og brukes som fengsler, der sitter tusenvis av uskyldig fengslet.

■ Aviser og tidsskrifter er stengt. Det er kun regjeringens egne aviser som får komme ut. Journalistforbundet «Etiopias frie presse» er tvangsoppløst.

■ Omkring 22 journalister og redaktører sitter for tiden fengslet, blant andre har lederen for journalistforbundet flyktet til nabolandet.

■ Selv om Etiopia på papiret har hatt pressefrihet de siste 13 årene, har 11 journalister måttet betale med livet for å ha utøvet yrket sitt. Mer enn 85 journalister har sittet i Meles Zenawis fengsler i måneder og år. Flere er blitt torturert og mange sitter med varige skader som følge av torturen.

journalister har flyktet til afrikanske land.

Valget i Etiopia i mai i fjor ble vunnet av opposisjonspartiene med stort flertall. Meles Zenawi og hans parti skulle da overføre makten til opposisjonspartiene. I stedet valgte han å beholde makten, og lederne av opposisjonspartiene ble kastet i fengsel. På grunn av valget og det som fulgte i etterkant, har uavhengige journalister måttet gjennomgå stort ubehag. I et intervju gjorde lederen for «Etiopias frie presse», Kifle Mulat, (eksil i Uganda)

sa han dette om den generelle situasjonen:

«Å leve utenfor landet jeg elsker, uten familien min og uten å kunne utøve yrket mitt som jeg er stolt over, var ikke et frivillig valg. Jeg ble tvunget til det. Det etiopiske regimet har nektet meg innreise til mitt eget land. Jeg skulle ønske jeg også kunne vært hjemme, sett elendigheten og trakasseringen mine kolleger opplever på nært hold. Men i vårt samfunn er det ikke lett å leve slik man ønsker. Jeg har vært fengslet for, og å bli mishandlet var en del av hverda-

Den svært vanskelige situasjonen uavhengige medier i Etiopia opplever, krever umiddelbar handling

gen i journalistyrket. Det var ikke det største problemet jeg opplevde. Det som er verre, er tanken på situasjonen for kollegene mine, familien min og hjemlandet mitt.

Vårt lands uavhengige og frie journalister er helter. De blir fengslet, mange drepes, de må flykte, likevel *tross risikoen*, gjør de sitt ytterste for at folkets stemme skal høres. Det er nettopp derfor de fikk anerkjennelse fra ulike internasjonale presseorganer som IFJ, CPJ, Pen international. I tillegg til det har vår organisasjon fått prisen «*freedom to award*» fra Amnesty International.

Aktiviteten til journalistforbundet er kraftig redusert, og jeg er svært lei meg for den fastlåste situasjonen vi har havnet i. Jeg vil også utfordre Norsk Journalistlag, Redaktørforeningen og andre norske presseorganisasjoner om å legge press på regjeringen i Etiopia. De må kreve at fengslede journalister settes fri og at trakasseringen av journalister i Etiopia stoppes.»

Vi etiopiske journalister som bor i Europa og Amerika arrangerer et seminar i Amsterdam *10. og 11. juni*. Den svært vanskelige situasjonen uavhengige medier i Etiopia opplever, krever umiddelbar handling.

Korleis kan signalbygg realiserast?

debatt

Av Jørgen Melve, fylkesleiar Åge Chr. Jacobsen, leiar Bergen SV Oddny Miljeteig, bystyregruppeleiar

DEI SISTE MÅNADENE og vekene har Hordaland og Bergen SV engasjert seg i at Kunsthøgskulen i Bergen må få realisert nybygget sitt etter det internasjonale vinnarutkastet til arkitektfirmaet Snøhetta. Vinnarutkastet er eit spenstig bygg, og eit verdig *signalbygg* for samtidsarkitekturen. Takkonstruksjonen, som utgjer signalbygget, fører til meirkostnader for prosjektet på om lag 90 mill. kroner. Styringsramma for prosjektet er på om lag 730 mill. kroner. I førre veke «gravla» (overskrift i BT) kunnskapsministeren signalbygget gjennom eit intervju i Bergens Tidende – det ville verta for dyrt.

Hordaland og Bergen SV meiner *denne saka må reisa spørsmål om korleis det offentlege, og især staten, kan medverka til at det vert bygd samtidshistoriske signalbygg for arkitekturkunsten vår*. Vi tillet oss å nytta Kunsthøgskulen som døme for det vidare: *Det handlar om å ta eit nasjonalt ansvar slik at signalbygg kan byggjast også andre stader enn Oslo*. Tek vi Bergen som døme, kan vår by «skilta» med Grieghallen frå 70-talet som vart seinste signalbygg.

Kunsthøgskulen har vi trudd det var semje om skulle vera eit signalbygg. Vi har også trudd det har vore allmenn semje om at eit signalbygg i sin natur vil verta dyrare enn eit bygg utan så høge arkitektoniske ambisjoner. Kunsthøgskulen treng eit nybygg. Vi skjønner det slik at både departement og Storting er samde om i det.

Kunsthøgskulen i Bergen vart oppretta som ei samorganisering av Statens høgskule for kunsthandverk og Vestlandets kunsthøgskule. Institusjonen er spreidd på ei rekke bygg og på to studiestader og har svært lite føremålsmessige lokale. Samlokaliseringa var ein klår føresetnad for samorganiseringa. Om Kunsthøgskulen skal få byggja nytt – og samla – er såleis ikkje ein debatt. Det er derimot *utfordringa* av bygget, som departementet i godkjend funksjonsanalyse formulerte som eit signalbygg.

DEN INTERNASJONALE arkitektkonkurransen som vart utlyst, resulterte i at 63 firma (om lag halvparten frå andre europeiske land) meldte seg på. 5 av 7 utvalde deltakande firma er høgt meritterte firma. Ein samrøystes jury med Statsbyggs adm. direktør som leiar utpeikte Snøhetta som einaste vinnar. I kunst- og kulturmiljøet her, men endå langt vidare, var det glede over at eit slikt bygg skulle tilkoma Bergen. Kvadratmeterprisen for bygget – med signalbyggtaket – er påreknå til å vera på nivå med prisen pr. kvm for det nybygget som skal koma ved Det odontologiske fakultet (39.428 kr vs. 38.252). Det seier seg sjølv at begge bygga vil måtta tilpassa ei rekke spesialfunksjonar under tak, og for Kunsthøgskulen er altså prisen for signalbygget (taket) også inkludert.

Dersom ein *heilt einzijdig* legg kostnader til grunn, skjønar vi at signalbygg-prosjektet vert skrinlagt. Men vi meiner at ei slik vurdering vert for snever, i sær for ei raudgrøn regjering som må ha «meir att for pengane» enn botninja. Kven skulle meir syta for at samtidskunsten og samtidsarkitekturen vert dokumentert for ettertida enn nett vår regjering? Og kven skulle meir «ta heile landet i bruk» også for samtidas arkitektoniske uttrykksformer enn nett denne regjeringa? Slik sett meiner vi det er feil å skrinleggia prosjektet.

Vi veit at det er kamp om midlane. Vi veit også at det står mange undervisningsbygg i kø, over heile landet, og ventar på «sin tur» for realisering. Vi skjønar at den einiskilde fagstatsråda må nytta sine tildelte rammer på aller mest *effektive* vis. Men om dette skal vera heile biletet, vil det inge-merkesteinar bli att frå vår tid, i alle fall ikkje frå det offentlege si hand.

HORDALAND OG BERGEN SV meiner at ansvaret for at det vert realisert signalbygg frå vår tid må vera eit ansvar for heile regjeringa, ja – for den del – for heile Stortinget. Etter vårt skjønn må det setjast av egne midlar til denne slags bygg ut over den ramme det einiskilde fagdepartement har. Vi meiner å kunna registrera at det som er bygd av offentlege norske bygg dei seinste par-tre tiåra er bygd i Oslo, og lite elles. Dette vitnar om lite samla og planfast politikk. Det må vera eit mål at alle landsdelar får bygg som dokumenterer samtida, og det bør ikkje vera eit uoverkomeleg mål. Kunsthøgskulen i Bergen vil etter vårt skjønn vera eit godt prosjekt å starta med i så måte.